(Nro. 114.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 58. 19. Maia 1820.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Pomiędzy dokumentami, złożonemi przez Wydział spraw zewnętrznych w Izbie Reprezentantów Państw wolnych Amerykańskich, znayduie się wydany przez Wydział dyplomatyczny, datowany pod d. 16. Grudnia, następuiący akt: „Stosownie do zapytania wydziału: czyli Władza wykonawcza uważa traktat zawarty względem Floryd iako istnieiący i ważny wedle praw Narodów? mam zaszczyt odpowiedzieć, iż Prezydent uważa traktat zawarty pod d. 22. Lutego iako obowiązuiący sławę i dobrą wiarę Hiszpanii; nie iako uzupełniony traktat (albowiem ratifikacyia iest powierzchowną formalnością) lecz iako umowę, wiążącą Hiszpaniię dla usunienia nieporozumień między obiema Narodami, którą Król Hiszpański pełnomocnictwem swoiem danem Ministrowi, przyrzekł uroczyście przyiąć, zatwierdzić i wypełnić. Ponieważ zaś między Narodami nie masz Sądów, zatem poróżnienia nie mogą inaczey bydź załatwione iak porozumieniem się lub mocą.

(Podpisano) John Quincy Adams.

Hiszpaniia.

Rozporządzenie, podług którego dawni stronnicy Józefa Bonapartego, maią bydź wyięci od dobrodzieystw nowey amnestyi, wydaney pod d. 8. Marca, dopókiby Stany (*Cortes*) nie cofnęły swoich proskrypcyynych wyroków, zapadłych pod 11. Sierpnia 21. Września i 14. Listopada 1812, daie gazetom Paryzkim powód do różnych uwag. Gazeta Francyi spostrzega znowu dowód wielkiego wpływu Lorencyyskiego klubu, w którym Józefiniści nie są mianowani inaczey iak z przymiotnikiem: „zdraycy, wiarołomni, oprawcy, oycoboycy, straszydła,“ taż gazeta dodaie, iż prawie dziewięć dziesiątych części wygnanych Hiszpanów z powodu mniemań politycznych składali Józefiniści. Dziennik Konstytucyionista wątpi o tey wiadomości, ponieważ tak ograniczaiącego wyroku nie umieściła gazeta Dworska Madrycka do d. 11. Kwietnia, i o tem nie wie ani Poseł Hiszpański w Paryżu ani Rząd Francuzki i raczey wydaie ten, zawsze na zgłoszenie się Józefinistów paszporty do powrótu. Tymczasem Konstytucyionista wyznaie, iż Władze Guipuzkayskie w skutek rozporządzenia Ministra spraw wewnętrznych, wzbraniaią wnyyścia do Hiszpanii Józefinistom. — Liczba całkowita zbiegłych Hiszpanów do Francyi miała wynosić początkowo 6000, atoli w d. 1. Stycznia r. b. było ich tylko 1170 rachuiąc w to kobiety i dzieci.

Gazeta Paryzka umieściła: „Barcollana uszła wielkiego niebezpieczeństwa. Margrabia Villel były Członek Junty środkowey ułożył plan do przywrócenia dawnego Rządu i Inkwizycyi. Spiskowi mieli na wsparcie swoich zamiarów ustanowioną przy cle *Resguardo* kompaniię Papagejów (rodzay woyska do ścigania przymycaiących) i ieźdzców Wałońskich (kraiowych) wynoszących razem 2000 ludzi, przypadkiem odkryty został plan i zniszczony; sprawcy tego, na naleganie Ludu nietylko zostali uwięzieni, lecz utracili nadto owe pieniądze, których użyli na przekupienie swoich pomocników.“

Naynowsze gazety Paryzkie z d. 24. Kwietnia nie zawieraią żadnych nowych i ważnych wiadomości z Hiszpanii. Kuryier Paryzki wielki przyiaciel nowego porządku rzeczy w Hiszpanii zawiera list z Madrytu, w którym użalaią się nad powiększaiącem się nieporozumieniem między Liberalistami. Można ich iuż dzielić na 4 klassy: iedni chcą nieodmienioney Konstytucyi z roku 1812 z Królem; inni chcą tey Konstytucyi z Królem, lecz żeby była rozpoznana na nowo, inni chcą Konstytucyi pod Xięciem Niemieckim, inni nakoniec Rzeczypospolitey związkowey.

Wyrok, czyli tymczasowe postanowienie Króla, względem zawieszenia powrótu tak zwanych Józefinistów, dotycze się wszystkich Hiszpanów, którzy za Rządów Józefa Bonapar-

tego wyższe sprawowali urzędy i którzy w woysku służyli w wyższym stopniu iak Kapitan. Mnóstwo rodzin, których się dotycze to postanowienie zapadłe podczas, gdy te iuż były na drodze do swoiey Oyczyzny, zatrzymało w Bajonnie.

P. Escudero mianowany przez Króla Naczelnikiem politycznym *gese politico* w Nawarze, którego Mina nie chciał przyiąć, odwołany został przez Króla a Don Clementę de Ligne mianowany iest na iego mieysce.

Mina nie zdaie się mieć zaufania w pułku ochotników Barcellońskich, będącym na załodze w Pampelonie; chciałby on się go pozbyć i by mieysce tego zastąpił korpus 3000 ludzi ochotników Nawaryyskich, złożony z iego stronników. Istnieiący klub w Pampelonie wspiera te zamiary.

Wiele Dzienników Hiszpańskich głosi o nowo odkrytym spisku w Kadyxie, który miał wybuchnąć na d. 31. Marca, spisku tego głowami, maią bydź dway kanonicy; Proboszcz S. Wawrzeńca ma bydź także aresztowany. W mieście Lugo w Gallicyi i Alicante aresztowano wielu Zakonników w chwili, gdy ci podżegali żołnierzy do przeciwrewolucyi.

W Kadyxie urządza się gwardyia Narodowa, składać ona się będzie ze siedmiu batalionów, iey Dowodzcą ma bydź przeszły iey Naczelnik Don Jaureguy, tymczasowy Kommendant placu w Kadyxie. Woysko na wyspie Leonu iest ciągle w swoiem stanowisku. Dnia 27. Marca Jenerał Riego powrócił z Sewillii do tegoż woyska. — Riego ogłosił drukiem swoy romantyczny pochód, do Algesiras, Mallagi i t. d. Jak się z tego okazuie, wybuchnienie rewolucyi w Nowey Kastylii i Gallicyi zaszło właściwie w czasie, kiedy było potrzebne dla iego ratunku; garstka iego ludzi iuż tak była się zmnieyszyła, iż miał zamiar zamienić ią w Guerillas (kupy zbroyne).

Śledztwa, przeciwko sprawcom krwawych wypadków w Kadyxie na d. 10. Marca, wciąż trwaią: aresztowano iuż osob 14 a pomiędzy temi i Proboszcza S. Wawrzeńca i byłego Inkwizytora Cas. Jenerał Quiroga zapisał się iako szeregowi do gwardyi Narodowey Kadyxkiey na d. 2. Kwietnia.

Podług listu z Kadyxu, datowanego pod d. 4. Kwietnia, umieszczonego w gazecie codzienney, dwa bataliony Guidów i Wierności sprawcy kraiowych wypadków na d. 10. Marca w Kadyxie, oszańcowały się w St. Lucar de Barrameda, postanowiwszy mocno bronić się, gdyby ich chciano za owe czynności karać lub zmuszać do zaprzysiężenia Konstytucyi. Dwa pułki iazdy miały się połączyć z owemi woyskami, równie w zamiarze niezaprzysiężenia Konstytucyi.

Liczba gazet w Madrycie ciągle się pomnaża. Od dnia 1. Kwietnia wychodzi znowu nowa gazeta pod tytułem: *El Universal* (powszechna).

Na d. 2. Kwietnia wysiadło w Maladze na ląd wielu z Członków Stanów (*Cortes*) wygnanych do twierdz Afrykańskich; mianowicie: D. Garcia-Herreras mianowany Ministrem sprawiedliwości, D. Josef de Zorraquin Deputowany z Madrytu, Calatrava i Martinez de la Rosa. Dway pierwsi zamknięci byli w Alhucemas, Calatrava w Melilly a Martinez w Pennon. Przyięto ich przy huku z dział, odgłosie dzwonów i muzyki woyskowey, ieehali przez miasto na wozie tryiumfalnym.

Dnia 15. Kwietnia ogłoszono w Madrycie odezwę Rządu do mieszkańców Ameryki południowey, która ich iuż uprzednio o zaszłey zmianie zawiadomiono.

Wyczerpany Stan skarbu zatrudnia szczególniey nowy Rząd. Rozchodziły się wieści iakoby zniesione miały bydź do pewney liczby klasztory zaymuiące prawie trzecią część ziemi w Hiszpanii, a dobra ich zabrane na skarb. Wieści te zdaią się bydź bezpośrednio przyczyną poruszeń w Lugo, Alicante, Salamanca i innych mieyscach, zrządzonych przez Zakonników, którzy udawszy się pomiędzy żołnierzy zachęcali ich do przeciwrewolucyi. Arcybiskup i Kanonicy w Burgos nie zaprzysięgli ieszcze do d. 28. Konstytucyi,

Po zaszłey ostatniey odmianie w części Ministeryium, składa się toż z Członków byłych Stanów (*Cortes*) w Kadyxie, maiących naywiększy wpływ, przez co pozbawieni oni są prawa, aby mogli bydź wybranymi do nowych Stanów (*Cortes*). W tym względzie Rząd iest teraz w takim położeniu podług uwagi Francuzkiego Dziennika, w iakowym byłby był Ludwik XVI., gdyby w roku 1790 mianował iak mu radzono na Ministrów Mirabeau i swoich przyiacioł.

Podług wiadomości umieszczoney w gazetach Angielskich, ma bydź przełożono przyszłym (*Cortes*), aby zezwoliły na stałą listę dla Króla Hiszpańskiego wynoszącą 40 millionów realów (4 miliiony Ryńskich). Woysko ma bydź znacznie zmnieyszone, podług niektórych aż do 30 tysięcy; gazeta Sun twierdzi, iż Junta Rządząca postąpiła tak obrażaiącym sposobem z Posłem Angielskim w Ma-

drycie Sir Henry Wellesleyiem, iż to mogło pociągnąc za sobą iego odiazd bez pożegnania się. Ogólnie zaś od d. 8. Marca niepokazał się żaden zagraniczny Poseł u Dworu Madryckiego. Tenże sam Dziennik zawiera: P. Hamilton Podsekretarz w wydziałe spraw zewnętrznych Angielskich poiechał do wod w Barreyes dla poratowania zdrowia; sądzą atoli, iż podroż ta z powodu niewielkiey odległości tego mieysca od granic Hiszpańskich może mieć polityczne zamiary.

Wiadomości z Bajonny potwierdzaią oddalenie na powrót wszystkich Jozefinistów od granic Hiszpańskich; tłumem powracali oni z Irunu i Pampeluny do Bajonny, a niektórzy z nich wzięci zostali do więzienia. Tymczasem Dziennik Renomée zasadzaiąc się na powadze Dziennika Madryckiego Aurora zdaiącego dostatecznie sprawę z posiedzeń klubu Lorencyyskiego zaprzecza, żeby Jozefinistów nazywać miano przymiotnikiem: zdraycy, wiarołomni oprawcy i t. d. Nie było ieszcze tam o nich wzmianki, a mieszkańcy Madrytu życzą sobie bez wyiątku powrotu wszystkich wygnańców.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Zebrawszyszy się obie Izby na d. 21go Kwietnia dla dopełnienia formalności, Izba niższa za potwierdzeniem Króla wybrała na nowo iednogłosnie P Manners Sutton na swoiego mowcę, Na d. 27. Kwietnia otworzył Król Parlament uroczystą z Tronu mową, zawieraiącą podług powszechnych zapewnień Królewskie zadowolnienie i życzenia ku Izbie niższey oraz, że iezli stan kraiu nie pozwala zmnieyszenia woyska to iednak podatki powiększone nie będą. Treść tey mowy iest następuiąca:

„Jak mocno się uskarzam na zabiegi i złe zamiary, które nieukontentowani w niektórych okolicach doprowadzili do publicznych gwałtów i powstania, okazać iednak mogę moie zadowolnienie szybkiemu przytłumieniu tych zamachów, czynney baczności Władz i gorliwości wszystkich moich poddanych, których działalność przyłożyła się do utrzymania powagi praw. Mądrość i stałość przeszłego Parlamentu i stosownie wykonane prawa przywróciły w wysokim stopniu publiczne zaufanie; one położyły koniec naukom burzliwym i niedowiarstwu, które rozsiewane z uporczywą złością zatruwały niewiadome i szalone umysły. Zapewniam Parlament, iż iest moiem postanowieniem, wszystkiemi środkami w moiey będącemi mocy, utrzymywać ciągle bezpieczeństwo i pokóy. Wszyscy musiemy użalać się na nędzę panuiącą po większey części w klassie licznych robotników; musiemy nastawać na oddalenie lub ulżenie tey nędzy: atoli naszą iest ogólną powinnością, bronić prawych, spokoynych i pilnych, przeciwko zabiegom owych, którzy sprowadzaią poruszenia i obawy, bo przez to oddala się czas dla użycia pomocnych środków a wielka nędza ieszcze się powiększa. Spodziewam się, iż większa część godnych opłakania obłąkanych, poznawszy niebezpieczeństwo i zgubne zabiegi swych zwodzicieli opuszczą zawód, któremu się oddali i dadzą na nowo dowód rzetelności winnego posłuszeństwa ku prawu i przychylności do konstytucyi, niezmienney w sercach wielkiey massy Ludu, przez którą błogosławieństwo Opatrzności zapewniło Narodowi Angielskiemu nad inne w świecie Narody więcey wolności szczęścia i dobrego bytu."

Przełożone adressy podziękowania przyięto iednomyślnie w obu Izbach, chociaż Lordowie: Grasvenor, Landsdown, Holland w Izbie wyższey, a Sir Fr. Burdett w Izbie niższey warowali sobie uczynić uwagi nad mową Królewską. P. Thierney życzył Izbie do tey przepowiedni iednomyślnych uchwał, szczególnego szczęścia.

Francyia.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych dnia 24. Kwietnia Minister Skarbu przełożył proiekt do prawa na korzyść Członków Legii honorowey pobieraiących od tegoż orderu płacą, która dotąd zaległa, zpowodu niedostatku w upusażeniu tego orderu. Stosownie do tegoż proiektu wszyscy Królewskiego tego orderu Legii honorowey Członkówie, którzy przed d. 6. Kwietnia 1814 odebrali płacą 250 franków z funduszów tego orderu, i podofficerowie i szerogowi zostaiący w służbie lub uwolnieni, mianowani od tego czasu Kawalerami tego orderu, otrzymaią począwszy od drugiego półrocza 1820 z funduszów Skarbu roczny dodatek 125 franków, dla uzupełnienia swey płacy i podniesienia Summy oznaczoney prawem z d. 29. Floreat roku X. (19. Maia 1802). Na tę więc właściwie potrzebe naznacza się summa 1,700,000 franków i ma bydź wciągnięta w budżet Ministra Skarbu na rok 1820. Summa wspomniona użyskaną będzie przez z oszczędność, którą ile możności od podania tegorocznego budżetu zaprowadzić postanowiono, a to, aby na opłacaiących podatki nowych nie nałożyć ciężarów.

Marszałek Macdonald Wielki Kanclerz Legii honorowey ogłosił publicznie podany Królowi pod d. 20. Marca 1820 z wydatków i dochodów orderu od 15. Marca 1819 do 1. Stycznia 1820 rachunek, z tego pokazuie się, iż dochód tego orderu wynosił 6,865,683 franków. Ogólna liczba Członków Legii honorowey pobieraiących płacę, wynosi 31,126, liczba ogólna nie pobieraiących płacy iest 9703, mianowicie: 3 Wielkie Krzyże, 4 wielkie Krzyże Officerskie, 33 Kommandorskich, 300 Officerskich i 9363 Legiionistów. Liczba ogólna wszystkich Członków orderu d. 11. Lutego 1820 wynosiła 40,829.

Pomiędzy ostatnieni rozporządzeniami wydanemi przez Króla a zawieraiącemi mianowania, znayduią się imiona wielu znanych Jenerałów w pochodach Bonapartego, iako też Jenerała Cambrone, dobrowolnie towarzyszącego Bonapartemu na wyspę Elbę, znanioma iest tego Jenerała do byłego Rządu długa i stała przychylność (wyraża Dziennik rozpraw), która zaręcza równie i teraźnieyszemu Rządowi o iego stałey wierności. Cambrone mianowany iest Dowodzcą 1 poddywizyi północnego Departamentu, głównem iey mieyscem iest Lille.

Rossyia.

Dokończenie, Przełożenia Ministra Spraw duchownych i oświecenia Narodowego, względem oddalenia Jezuitów z całey Rossyi:

[illegible]trzebne na wysłanie Jezuitów i drugich [illegible] do Parafiy pieniądze, wydawać z Gubernialnych summ extraordynaryynych; ile zaś z nich będzie wydano, Gubernatorowie cywilni maią donieść do Ministeryium Spraw duchownych i Narodowego oświecenia, dla ich powrócenia z dochodów z maiątków Jezuickich.

10) Na Gubernatorów cywilnych włożyć dozor, iżby oddanie i przyięcie maiątków Jezuickich, tudzież wysłanie Jezuitów, czynione były bez żadney zwłoki. Kto mianowicie, kiedy i przez iakie mieysca będzie wysłany i wyiedzie za granicę. Gubernatorowie mieyscowych i pogranicznych Guberniy, obowiązani są donosić Ministeryium Spraw duchownych i Narodowego oświecenia, i Spraw wewnętrznych.

11) Lecz ieśliby Członki Jezuickiego zgromadzenia z rodaków przyłączonych do Rossyi Guberniy, którzy nie maią ieszcze żadnych stopniów Kapłańskich i znayduiący się w Nowicyacie, żądali wystąpić z tego Zakonu tedy im nie zabraniać pozostać w Rossyi, powrócić do swoich familiy i do pierwiastkowego Stanu, albo wstąpić do innego Zakonu mniskiego. — Również i ci z Jezuitów, którzy spełnili iuż wszystkie śluby swoiego Zakonu i otrzymali iuż wszystkie stopnie święcenia, mogą, ieśli będą żądać, prosić u Rzymskiey Stolicy o pozwolenie na wstąpienie do innego Zakonu, albo świeckiego Duchowieństwa; lecz tacy obowiązani terazże na pismie odświadczyć, iż postanowili opuścić Zakon Jezuicki i przeyść do iakiegokolwiek Zakonu mniskiego, albo do świeckiego Duchowieństwa: te ich oświadczenia maią bydź niezwłócznie przedstawione Rządowi dla żądania takowych pozwoleń od Rzymskiego Dworu. Ale zostaiąc w granicach Rossyi, niepowinni nazywać się Jezuitami i nie mogą używać żadnych przywilejów tego Zakonu.

Jeżeli Wasza Cesarska Mość raczy utwierdzić to przełożenie, wtedy może podoba się Naywyżey rozkazać zarządzaiącemu Ministeryium Spraw wewnętrznych, Ministrowi Skarbu i mnie, każdemu w swoim Wydziale, przystąpić niezwłocznie do wykonania wszystkich tych artykułów.

Tym sposobem ustanie w Rossyi exystencyia Jezuickiego Zakonu, nieposłusznego prawom Państwa i Władzom, którym ón powinien był podlegać, podług nauki S. Pawła Apostoła, nie tylko z bojaźni, ale i przez sumienie; oddaleni będą z Rossyi ludzie, nie maiący prawdziwego oświecenia, zesłanego z wysokości, — ludzie, niepamiętaiący na naukę S. Jakuba Apostoła, którego słowami Papież Klemens XIV. zamknął bullę na zniesienie Jezuickiego Zakonu: „Który mądry i ćwiczony między wami? Niech pokaże z dobrego obcowania sprawę swą w cichości mądrości. Lecz ieśli zazdrość gorzką macie, i sporyby były w sercach waszych: nie chcieypie się chlubić i kłamcami bydź przeciwko prawdzie. Abowiem nie iest ta mądrość z góry zstępuiąca: ale ziemska, cielesna, diabelska. Bo gdzie zazdrość i spór, tam niestateczność i wszelaka zła sprawa. Lecz która iest z góry mądrość, naprzód iestci czysta: potem spokoyna, skromna, łacna ku na mówieniu, przyzwalaiąca dobrym, pełna miłosierdzia i owoców dobrych, nie sądząca, bez obłudy. A owoc sprawiedliwości, w pokoiu bywa siany pokoy czyniącym.“

Autentyk popisał: Alexand. Xiąże Golicyn.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.